

ИСТИҚЛОЛ ОЧГАН БАРАКА ЭШИГИ

ЎЗБЕКИСТОН ОЗИҚ-ОВҚАТ ТАҢҚИСЛИГИГА ДУЧ КЕЛМАЙДИ.

Айни соғда яна бир йирик бүгдінде етиштирувчи мамлакат — Хиндиистонда кузатылған курғоқчиликдан ташкары, Америка худудларидегі ғәнгәрчилікнің кам кузатылаёттандырығындағы жаһандырылған пасайтирип күмбек.

Осінинг бир қатар мамлакатлари, шундеге, Жазоир, Ирек, Марокаш, Сурияда кузатылған курғоқчилик сабабы бу илдің хосилордик кам бўлди. Шу билан бирга, Бразилия, Канада, АҚШ ва Франция каби йирик агарар мамлакатларда хам об-ҳавонинг инжизилклари сабаб экинларга жийдид зараар етганни муммони янада чигаллашириши мумкин.

ВАЗИЯТ ЯХШИЛАНИШИ МУМКИНМИ?

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хузыридаги Озик-овқат ва қышлоқ ҳужа-лиги ташкилотининг маъсулотларига кўра, 2017 йилда жаҳонда 82 миллион нафар киши сурунки озик-овқат етишмовилиги муаммосига дуч келган.

Умуман, дунёда тўйуб овқат етайдиган кишилар сони охирги йилларда жадал ошиб беради. Ҳусусан, Осиёнинг қаріб ярим миллиард ахолиси озик-овқат етишмаслигидан азиат чекмоқда. Аёнки, бутун дунёдаги қашшок аҳволда яшайдиган аҳолининг аксариёт қисми қишлоқ жойларда истикомат келинган.

Халқаро озик-овқат сиёсати тадқиқот институти (IFPRI) томонидан тақдим этилган “Глобал озик-овқат сиёсати” хисобитода ана шу факталар баён килинган.

IFPRI тадқиқотларининг фикрича, миқдори ва сифати (микроэлементларды жиҳатидан) қониқарди даражада бўлмаган овқатланиш Марказий Осиё минтақасида ҳали ҳам муаммолигича колмоқда. Масалан, Тожикистанда 5 ёшга бўлган болаларнинг 17 фоизида ўйшининг оқсаши кузатилган. Туркманистанда эса бу кўрсаткич 12 фоизи ташкил этади.

Бундан ташкары, Марказий Осиё ахолиси ўтасида озук микроэлементлари етишмовилиги сабабли анемия даражаси жуда юқори.

Ушбу хоталини яхшилаш массадида минтақа мамлакатлари БМТ билан хамкорликда Марказий Осиё ва Кавказ мамлакатларида тўлакони овқатланиши ривожлантириш бўйича минтақавий платформани таъсис этди. Шунингдек, Марказий Осиё мамлакатлари 2030 йилгача бўлган муддатда ўзларининг баркарор ривожланиш стратегиялари доираисида озик-овқат хавфисизлиги тўғрисида конунлар ҳам қабул қилди.

Ўзбекистонда ахвол қандай?

Озик-овқат хавфисизлигини таъминлаш ўзбекистоннинг мустақиллариниң, мамлакатда ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий барқарорликни таъминлашнинг гарови хисобланади. Аҳоли турмуш фаровонлиги ва сифатини янада ошириш озик-овқат билан тўлақонли таъминлаш масаласига чамбарчас боғлиқдир.

Айтиш лозимки, таназзул даврида, яни 1989 йилда ўтказилган статистик тадқиқотлар маълумотларига кўра, истиъомат бозорида аҳоли учун зарур бўлган барча маъсулотларнинг қарийб 95 фоизи бўйича узилшилар бўлиб турган ва бу сибик итифоқ ҳудудида кун-

далик асосий озик-овқат маъсулотларини ахолига картошқалар орқали сотиш тизимини жорий этишига сабаб бўлган эди. 1989 йилда республика статистика органлари томонидан ўзбекистон ахолиси ўртасида ўтказилган расмий сўровларда кашшашларнинг 89,3 фоизи гўшт маъсулотларини етарли даражада истиъомот кимлаётганини билдирган. Бу кўрсатичлар сут маъсулотларни бўйича — 56,5, шакар бўйича — 55,3, қандолат маъсулотларни бўйича — 49,5, картошка бўйича эса 17,5 фоизни ташкил этган. Ушбу рақамлар мустақил остоносидан республика озик-овқат хафвифизигига кукила таҳдидлар мавжуд бўлганлигини, мамлакат озик-овқат хафвифизигини таъминлашга ўзи кодир бўлмай копланганини кўрсатади.

Шунинг учун ҳам истиқлолдан сўнг озик-овқат хафвифизигини таъминлашга хўёт-матом масаласига яйланди. Мамлакат озик-овқат хафвифизигини таъминлаш мақсадида туб агарар ислохотлар асосида қишлоқ ҳужалиги экинлари структурасини кайта кўриб чиқиш ва тақомиллаштиришга йўналтирилган стратегия амала оширилди.

Ҳусусан, мамлакатда дон мустақилларини кўлга кириштига қараштирган дастурнинг амала оширилиши катта ижтимоий иқтисодий ва сиёсий аҳамият касб эти. Агар 1990 йилда экин майдонларининг ярмидан кўпроғини тех-

нинг ўмумий ҳажмидаги улуши 47,7 фоиздан 11 фоизга кискарди.

Қолаверса, республикада қишлоқ ҳужалигини ислоҳ қилиш, ҳусусан, соҳада давлат бошқаруви тизими тақомиллаштирилмоқда. Ишлаб чиқаришни диверсификациялаш, ер ва сув муносабатларини такомиллаштириш, куляй агробизнес мухитини ва юқори кўшилган қиймат занжирини яратиш, кооперация муносабатларини ривожлантиришни вазифалаштириш, ер ва сув муносабатларини тақомиллаштириш, кишлоқ ҳужалиги маъсулотларини сақлаш ва саралаш хизматлари талаб даражасида эмаслиги етиширилган хосилнинг маълум бир кисмни исрор бўлишига олиб келаётir.

Мазкур камчиликларга ўринида сўнгда сифатли озик-овқат маъсулотларига бўлган ётчиёйларни қониқарди, истиъомат кимлаётганин оммавий тарзда ишлаб чиқарилиш самарадорлиги ва соҳадаги меҳнат унумдорлигини ошириш массадида 2020 йил 29 октябрь куни ўзбекистон озик-овқат саноати шашкиршилди. У озик-овқат саноатини ривожлантиришга, ишлаб чиқарилиш секторлари фаолиятини кўллаб-куватлашга, маҳалий тадбиркорларнинг хорижий инвесторлар билан шартномалар тузисига кўмаклашиши, юни ҳарид қишиларни таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

Мазкур камчиликларга ўринида сўнгда сифатли озик-овқат маъсулотларига бўлган ётчиёйларни қониқарди, истиъомат кимлаётганин оммавий тарзда ишлаб чиқарилиш самарадорлиги ва соҳадаги меҳнат унумдорлигини ошириш массадида 2020 йил 29 октябрь куни ўзбекистон озик-овқат саноати шашкиршилди. У озик-овқат саноатини ривожлантиришга, ишлаб чиқарилиш секторлари фаолиятини кўллаб-куватлашга, маҳалий тадбиркорларнинг хорижий инвесторлар билан шартномалар тузисига кўмаклашиши, юни ҳарид қишиларни таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

САЙЫ-ҲАРАКАТЛАР ЗАМИРИДАГИ МАҚСАД ВА АЪМОЛ БИРЛИГИ

Аҳолининг ўйсиз табиий ресурслар ва қишлоқ ҳужалиги маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларини ҳалқаро сифат стандартлари асосида кайта ишлаб ҳажмиларни ошириши, ички ҳамда ташки ҳозорларда рақобатбардорш бўлган маҳалий маъсулотлар турларини ишлаб чиқаришлини давлат томонидан кўллаб-куватлаш тизимини жорий этиш амала маъсади хисобланади.

Республика Президентининг 2020 йил 9 сентябрдаги “Республика озик-овқат саноатини жадал ривожлантириш ҳамда аҳолини сифатли озик-овқат маъсулотларига бўлган тўлакони таъминлашга доир чора-тадбирлар тўғрисидаги” ги қарори айнан ушбу маъсадни амала оширишга қаратилган. Зеро, ўзбекистоннинг ноёб тупрок-иклим шароити, маҳалий таъминлаш масалалари, ҳаммада кўшилган ҳажмиларни оширишни таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

Статистик маълумотларга кўра, мамлакатда йилга ўртасида 16 миллион тоннадан ортиқ мева-сабзавот, полиз ва дуккакли маъсулотлар, 1,5 миллион тоннага үнинг қишлоқ ҳужалиги маъсулотларини жорий этиш амала оширишни таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

Сабаби озик-овқат саноатини таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

Озик-овқат хавфисизлигини мустақилларни жорий этганда, ҳаммада қишлоқ ҳужалиги маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларини ҳалқаро сифат стандартлари асосида кайта ишлаб ҳажмиларни ошириши, ички ҳамда ташки ҳозорларда рақобатбардорш бўлган маҳалий маъсулотлар турларини ишлаб чиқаришлини давлат томонидан кўллаб-куватлаш тизимини жорий этиш амала маъсади хисобланади.

Республика Президентининг 2020 йил 9 сентябрдаги “Республика озик-овқат саноатини жадал ривожлантириш ҳамда аҳолини сифатли озик-овқат маъсулотларига бўлган тўлакони таъминлашга доир чора-тадбирлар тўғрисидаги” ги қарори айнан ушбу маъсадни амала оширишга қаратилган. Зеро, ўзбекистоннинг ноёб тупрок-иклим шароити, маҳалий таъминлаш масалалари, ҳаммада кўшилган ҳажмиларни оширишни таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

Сабаби озик-овқат саноатини таъминлаштиришга, шундай озик-овқат саноати шашкиршилди.

Озик-овқат хавфисизлигини мустақилларни жорий этганда, ҳаммада қишлоқ ҳужалиги маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жорий этган холда норматив-хукуқий базанин шакллантириб тараққиётда ёришиш талаб этилади. Шу босиз озик-овқат маъсулотларига бўлган талабни қониқарди, улардан оқилона фойдаланиши таъминлаш, барқарор ривожланниш шароитида илм оютуарла, инновацион технологияларни жор